



Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeadji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Handlingsplan 2019-2022

Regionalt matjordprogram
for Troms og Finnmark

Tiltak 2022

Om handlingsplanen

Handlingsplan 2019-2022 er en plan over aktuelle tiltak i tilknytning til satsingsområdene i "Regionalt matjordprogram for Troms og Finnmark 2019-2022".

Hovedmål for Regionalt matjordprogram er

«Ta vare på matjorda for varig fremtidig matproduksjon og matforsyning i Troms og Finnmark».

I tillegg er det formulert mål under hvert satsingsområde. Disse målene fremkommer i tiltakstabellen under hvert satsingsområde.

De fem satsingsområdene er:

- Jordvern
- Eiendomsstruktur og jordleie
- Driveplikt
- Nydyrking
- Agronomi

(Rekkefølgen er ikke prioritert)

Tiltak som helt eller delvis gjennomføres i 2019-2022 er tatt med i planen. Tiltakene som er med, er på ulike stadier. I prosjekter der ansvarlige, samarbeidspartnere og varighet er avklart, er dette tatt med. Der tiltaket er på planleggingsstadiet er ikke alle rubrikkene fullstendig utfylt i planen.

Handlingsplanen rommer både tiltak som er igangsatt, og tiltak en har intensjoner om å komme i gang med i løpet av året. Planen er ikke forpliktende for de som er ført opp som samarbeidspartnere. Dette fordi det i mange tilfeller vil være nødvendig med en avklaring av deltakelse i løpet av året.

Handlingsplanen blir til ved at Statsforvalterens landbruksavdeling lager en skisse til plan ut fra kjennskap til igangsatte og planlagte aktiviteter. Skissen sendes så på en bred innspillsrunde i partnerskapet, der faglagene, fylkeskommunen, Innovasjon Norge og Sametinget er sentrale aktører.

Handlingsplan for 2019-2022 ble vedtatt av Partnerskap landbruk i Troms og Finnmark i møte 14.03.2019. Planen er fireårig, men justeres årlig. Handlingsplan for det kommende året skal være justert og vedtatt av Partnerskap landbruk ved utgangen av november året før. Oppdatert handlingsplan for 2022 ble vedtatt i partnerskapet 08.12.2021.

1. Jordvern

Mål: Sikre matjorda og unngå omdisponering av jordbruksareal til andre formål.

	Ansvarlig	Samarbeidspartnere	Varighet	Status
Påse at jordbruksareal ikke omdisponeres etter plan- og bygningsloven eller jordloven	Kommunene, SF	Næringa	Fortløpende	
Opprette kjerneområde landbruk ved rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel	Kommunene	SF, næringa	Fortløpende	
Vurdere innsigelser i plansaker der det legges opp til omdisponering av jordbruksareal	SF, FK	Næringa	Fortløpende	
Bidra til at det utarbeides en regional landbruksplan for Finnmark som vedtas av Fylkestinget. Sikre at det innføres en planretningslinje for kjerneområder for landbruk som en hensynssone iht. PBL § 11-8c	FK	SFTF, næringa, alle	2022-2024	
Sørge for at grunnlagsdata (Landbruksregister, matrikkel og AR5) vedlikeholdes, gjennomføre kursing og veiledning	SF, Kommunene	SF, NIBIO, Statens kartverk	Fortløpende	
Ved etablering av verneområder i LNF-områder må landbruket sikres muligheten for videreutvikling av drifta i sine nærområder, eks nydyrking.	SF, kommunene	Næringa	Fortløpende	
Formidle at landbruket er arealkrevende, men produserer viktige miljøgoder, gjennom brosjyrer, nettsaker, avisinnlegg, bygdemøter, innspill kommuneplaner og lignende	Næringa, SF, kommunene, FK		Fortløpende	
Informere og veilede om jordflytting. Det er viktig å ta vare på matjord fra utbyggingsarealer, både ved vei- og bedriftsutbygging. Formidle veiledningsmateriell fra NIBIO og NLR m/flere.				

2. Eiendomsstruktur og jordleie

Mål: Mer selveid jordbruksareal i drift og styrking av leieforholdene

	Ansvarlig	Samarbeidspartnere	Varighet	Status
Informere om Kilden «jordbanken» med oversikt over mulig ledige jordbruksarealer.	SF, kommunene	NIBIO	Fortløpende	
Kommunene kan lage seg oversiktsskjema over jordleie og ledige arealer, eksempel fra Balsfjord som er sendt ut til alle	Kommunene	SF	Fortløpende	
Formidle egenerklæringskjema om driveplikt	SF, kommunene		Fortløpende	
Ta i bruk veiledningsmateriale for å øke bruken av langsiktige leieavtaler. Brosjyre, div. infoskriv og forslag til avtaler utarbeidet og sendt til alle kommuner	SF, kommunene	Næringa	2020 ->	
Webinar om gjerdeloven med målgruppe kommunal landbruksforvaltning, faglag, veiledningstjeneste med flere. Se Nordland fylke	SF	Landbruksdirektoratet, kommuner, faglag	2022	
Informere om tilgjengelige brosjyrer, infoskriv og websider slik at bønder, grunneierer, kommuner tar de i bruk	SF, kommunene		2022	

3. Driveplikt

Mål: Øke andel jordbruksareal i drift

	Ansvarlig	Samarbeidspartnere	Varighet	Status
Bruke egenerklæringskjema om driveplikt	SF, kommunene		Fortløpende	
Etterlyse skriftlige jordleieavtaler i flere kommuner	Kommunene		Fortløpende	
Følge opp FeFo med tanke på å kartlegge og fordele ledige landbruksfester til aktive bruk	SF	FeFo		
Oppfordre til økt bruk av skriftlige jordleieavtaler i flere kommuner.	Kommunene	SF	2022	

3. Nydyrking

Mål: Nydyrking skjer på en planmessig god måte og gårdbrukerne har tilstrekkelig areal for produksjonen

	Ansvarlig	Samarbeidspartnere	Varighet	Status
Avsette arealer til nydyrking ved rullering av kommuneplanens arealdel	Kommunene		Fortløpende	
Avsette erstatningsarealer ved omdisponering av jordbruksareal	Kommunene		Fortløpende	
Bruke «jordbanken» i Kilden ved behandling av nydyrkingssaker	SF v. planseksjonen, kommune		Fortløpende	

4. Agronomi

Mål: Produktiv og bærekraftig jord- og plantekultur som gir gode og årssikre avlinger med høy kvalitet

	Ansvarlig	Samarbeidspartnere	Varighet	Status
Arrangere kurs i agronomi, med særskilt fokus på jord og jordhelse	NLR, FL, LN	SF, kommunene	Fortløpende	
Informere om dreneringstilskudd. Bevisstgjøring om grøftetilstand. Lage nettsak, legge ut på Facebook, lage informasjonsvideo	SF, kommunene	NLR, FL, LN	Fortløpende	
Stimulere og tilrettelegge for bruk av ny teknologi, presisjonslandbruk og klimavennlige løsninger	Næringa, kommunene, SF	NLR, NIBIO	Fortløpende	
Pådriver av oppgradering/vedlikehold av fellesgrøfter – bistå med planlegging, grunneiertillatelse	Grunneiere, grunneierlag	Kommunene, Statens vegvesen	Fortløpende	

Forkortelser

SFTF – Statsforvalteren i Troms og Finnmark (tidligere Fylkesmannen i Troms og Finnmark)

SF – Statsforvalteren (tidligere fylkesmannen)

FK – Fylkeskommunen

TFFK – Troms og Finnmark fylkeskommune

NIBIO - Norsk institutt for bioøkonomi

FeFo – Finnmarkseiendommen/Finnmárkkuopmodat

NLR - Norsk landbruksrådgiving

FL - Finnmark landbruksrådgiving

LN - Landbruk Nord

TLS – Troms landbruksfaglige senter

Pbl. – Plan- og bygningsloven

2022